

Bladlöss i havre

Peder Wærn, Jordbruksverkets Växtskyddscentral i Uppsala

Försökresultaten bekräftar tidigare års erfarenheter att betning med en neonikotinoid (ej registrerat i stråsäd), har klart bättre effekt på lågt sittande löss än övriga tillgängliga preparat. Det visades också som tidigare att bäst strategi var att bekämpa med Pirimor då bladlössen börjat krypa upp ovan mark.

Svaga angrepp av havrebladlöss

Resultatet av vinterns äggavräkning på häggarna indikerade risk för betydelsefulla angrepp av havrebladlöss i vårsäden norr om Mälaren om vädret blev gynnsamt under försommaren. I genomsnitt noterades 0,4 ägg/knopp. I Närke var motsvarande värde 0,5 och i Södermanland och Östergötland 0,2. I Västergötland fanns så mycket som 1,4 ägg/knopp. Angreppen blev i de flesta fall svaga eller to m obefintliga. Den ostadiga väderleken under försommaren missgynnade bladlössens uppförökning i fält. Samtidigt förekom också gott om predatorer. Det gäller framförallt nyckelpigor vilka övervintrat i stor mängd efter fjolårets starka bladlusangrepp.

Två försök i Sveaområdet med betning och sprutning vid olika tidpunkter

På grund av den svårighet som finns att bekämpa lågt sittande löss lades två försök ut där syftet var att bekämpa lössen tidigt under inflygningen, innan de hunnit etablera sig och krypa ner under markytan. Syftet var också att jämföra effekten mellan olika preparat vid olika tidpunkter. I försöket ingick också ett led med insektsbetning. Sorten var

Ingeborg och utsädet som tillhandahölls av BayerCrop Science kom från Svalöv där också betningen med clothianidin utfördes.

För att öka möjligheten för angrepp såddes försöken förhållandevis sent.

Utdragen inflygning av löss

De första vingade havrebladlössen noterades i fält redan 15 maj och då hade ännu inga vingade löss utvecklats på häggarna i området. Man kan alltså förmoda att dessa löss kommit med vindarna från sydost, vilket också varit den rådande vindriktningen dagarna närmast före. Först under sista dagarna av maj började en mer omfattande utflygning från våra egna häggar. Denna blev dock begränsad då bl a nyckelpigor på flera håll kraftigt reducerat bladlusbeståndet på häggarna.

Betning bäst, för övrigt svaga behandlingseffekter

Insektsbetning av utsädet höll i det närmaste rent från lusangrepp och i Fransåkerförsöket, där bladlusangreppet var störst, blev också merskörden för betning betydande.

Tidig behandling med Pirimor, pyretroiden Mavrik, Teppeki (ett nytt ej registrerat preparat) med och utan vätnedel och Biscaya (ej registrerat i stråsäd) jämfördes. Behandling med Biscaya gjordes dessutom vid ytterligare en tidpunkt och Pirimor vid totalt tre tidpunkter.

I samråd med berörda företag beslöts att avvakta med första bekämpningstillfället i försöken tills lössen börjat lämna häggarna inom regionen. I försöket på Fransåker (tabell 25) skedde detta den 29 maj och då av-

Växtskydd

räknades 1 lus/strå varav flera var vingade. Majoriteten av ovingade löss satt dock vid detta tillfälle redan under markytan. På Brunby (tabell 26) utfördes första behandlingen den 5 juni och då fanns knappt hälften av lössen, som var 0,7 st/strå, ovan mark där också flera var vingade.

Effekten på lössen vid de tidiga behandlingarna blev relativt svag. Vid första avräkningen efter behandling visade Mavrik bäst effekt på lössen, men vid senare avräknings-tillfällen kvarstod inte denna skillnad. Bäst effekt på såväl löss som skörd, fast ej statistiskt säkert, hade Teppeki och framförallt på Fransåker i kombination med vätmedel.

Den sena behandlingen med Pirimor då lössen börjat krypa upp ovanför mark kvarstår som den säkraste metoden, med tillgängliga medel, för bekämpning av bladlöss. Detta framgår tydligast i försöket på Fransåker, där bladlusförekomsten var störst.

Viss effekt av betning mot fritfluga

I försöket på Fransåker förekom angrepp av fritfluga. Betningen hade ca 50 % effekt, vilket är i nivå med tidigare års erfarenheter av insektsbetning mot fritfluga på våren.

Tabell 25. Bekämpning av bladlöss i havre. Ett försök på Fransåker, Märsta, Svea, 2007. L11-5004

Behandling	Dos l/ha	DC*	Kg/ha	Havrebladlus antal/strå			Andel löss ovan mark, %			Fritfluga % angr. strån	Beställare
				DC 30	DC 37	DC 43	DC 30	DC 37	DC 43		
				0601	0614	0621	0601	0614	0621		
Obehandlat			4940	3,1	24,4	38,7	25	7	69	3,3	Svea
Insektsbetn			+1200	0	0,5	0,7		0	30	1,8	SJV/Bayer
Mavrik	0,2	30	+70	0,5	20	19,2	20	10	46		Mabeno
Pirimor	0,25	30	-190	2,1	15,1	27,6	36	6	60		Syngenta
Teppeki	0,14	30	+230	2,6	14,1	31,2	46	9	48		NA
Teppeki+	0,14+										
Silwet Gold	0,1	30	+460	1,6	11	21,3	19	10	49		NA
Teppeki+	0,1+										
Silwet Gold	0,1	30	+640	0,7	11,5	13,8	61	8	42		NA
Biscaya	0,3	30	+370	1,4	16,1	36,2	29	11	68		Bayer
Pirimor	0,25	31	+340		20,9	30,1		8	53		Syngenta
Biscaya	0,3	31	+500		17,2	21,7		14	56		Bayer
Pirimor	0,25	43	+620			6,2			8		Syngenta
LSD			669								
CV %			8,7								
PROB			0,0209								

Bekämpning: DC 30 = 29/5 - 1,04 löss/strå varav 14 % ovan mark i obehandlat
 DC 31 = 8/6 - 6,3 löss/strå varav 4 % ovan mark i obehandlat
 DC 43 = 20/6 - 35 löss/strå varav 70 % ovan mark i obehandlat

Tabell 26. Bekämpning av bladlöss i havre. Ett försök på Brunnby, Västerås, Svea, 2007. L11-5004

Behandling	Dos l/ha	DC*	Kg/ha	Havrebladlus ant/strå			Andel löss ovan mark %			Beställare
				DC 31 0607	DC 37 0613	DC 45 0621	DC 31 0607	DC 37 0613	DC 45 0621	
Obehandlat			7780	1,6	8,9	4,8	12	8	34	Svea
Insektsbetn			+480	0	0,4	0,1		18	70	SJV/Bayer
Mavrik	0,2	30	+30	0,5	5,5	0,7	2	4	57	Mabeno
Pirimor	0,25	30	+20	0,6	5,6	2,4	0	5	48	Syngenta
Teppeki	0,14	30	+380	0,9	4	0,8	2	6	63	NA
Teppeki+	0,14+									
Silwet Gold	0,1	30	-120	1,1	3,1	2,0	11	10	49	NA
Teppeki+	0,1+									
Silwet Gold	0,1	30	+240	1,0	1,9	0,7	5	5	46	NA
Biscaya	0,3	30	-210	1,1	15,4	4	10	11	26	Bayer
Pirimor	0,25	31	+120		4,2	1,2		13	27	Syngenta
Biscaya	0,3	31	-290		8,2	3,2		9	36	Bayer
Pirimor	0,25	45	+140			1,4			0	Syngenta
LSD			ns							
CV %			6,7							
PROB			0,6441							

Bekämpning: DC 30 = 5/6 (den 4/6 fanns 0,7 löss/strå i obehandlat, varav 36 % ovan mark)
 DC 31 = 9/6
 DC 45 = 20/6